

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/99/2017
Identifikačné číslo spisu: 1314220820
Dátum vydania rozhodnutia: 16.08.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1314220820.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa - manžela U. S. M., bývajúceho v A., G. 3, K., zastúpeného JUDr. Andrejom Garom, advokátom so sídlom v Bratislave, Štefánikova 14, proti manželke O. S. M., rod. X., bývajúcej v A., W. 8, K., o rozvod manželstva, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 14 C 262/2014, o dovolaní manželky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2016 sp. zn. 5 Co 227/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 8. decembra 2015 č. k. 14 C 262/2015-231 v spojení s opravným uznesením z 1. februára 2017 č. k. 14 C 262/2014-239 zastavil konanie podľa § 104 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) s poukazom na § 38 ods. 1, § 39 ods. 1 a 4 zákona č. 97/1963 Zb. zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len „zákon č. 97/1963 Zb.“) s odôvodnením, že v konaní pred súdnou prvej inštancie absentuje základná procesná podmienka, ktorou je právomoc, nakoľko konanie o rozvod manželstva je zo zákona (§ 113 ods. 1 O.s.p.) obligatórne spojené s konaním o právach a povinnostiach manželov k maloletému dieťaťu a súd preto nemôže osobitne konať len o rozvode manželstva. Z uvedeného dôvodu preto súd prvej inštancie rozhodol o zastavení konania a o postúpení veci civilnému súdu vo Švajčiarsku po právoplatnosti rozhodnutia. Zároveň rozhodol s poukazom na § 141 ods. 2, § 147 ods. 1, § 148 ods. 1 a § 151 ods. 6 O.s.p. aj o trovách konania.

2. Na odvolanie navrhovateľa - manžela Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením zo 30. septembra 2016 sp. zn. 5 Co 227/2016 uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s poukazom na § 389 ods. 1, § 391 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“). V odôvodnení uviedol, že v ustanovení § 39 ods. 4 zákona č. 97/1963 Zb. sa priamo počíta so situáciou, keď sa v rozvodovom konaní nebudú upravovať i práva a povinnosti rodičov k ich spoločnému dieťaťu, pričom táto úprava má prednosť pred úpravou v Občianskom

súdnom poriadku (teraz Civilnom mimosporovom poriadku i Civilnom sporovom poriadku). Spojené konanie v manželskej a rodičovskej veci predpokladá zákon len za splnenia tam uvedených podmienok (obvyklý pobyt dieťaťa je na území SR alebo aspoň jeden z rodičov má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu, manželia sa i v tejto veci podrobili právomoci slovenského súdu výslovným spôsobom a výkon tejto právomoci je v najlepšom záujme dieťaťa). Záverom odvolací súd vyvodil, že v konaní o rozvod manželstva s cudzím prvkom v zásade nie je spojené konanie o úprave práv a povinností rodičov k ich spoločnému dieťaťu, ibaže by boli splnené podmienky podľa § 39 ods. 4 zákona č. 97/1963 Zb.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala manželka dovolanie s odôvodnením, že odvolací súd rozhodol vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 420 písm. a/ C.s.p.). Podľa názoru dovolateľky slovenské súdy nemajú vo veci právomoc konať a nie je preto možné vo veci pokračovať, nakoľko spoločne maloleté dieťa manželov nemá na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt. Ako dovolateľka uviedla, obligatórne spojenie veci rozvodu manželstva s úpravou pomerov k maloletému dieťaťu v rámci jedného konania je základným východiskom pre ochranu najmä práv maloletého dieťaťa, a preto by bolo v rozpore s verejným záujmom, ak by súd rozhodoval len o rozvode a úprava pomerov k maloletému dieťaťu by fakticky neexistovala. Navrhla, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. aby sám vo veci rozhodol.

4. Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“, „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.) s príslušným právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. a/ C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

6. Na konanie o rozvod manželstva sa vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „C.m.p.“). V zmysle § 2 ods. 1 C.m.p. sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže C.m.p. neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení C.s.p. pre konanie o dovolaní manželky.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). V danom prípade manželka v dovolaní namieta, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. a/ C.s.p.

9. V zmysle § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ C.s.p. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 C.s.p., dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C.s.p. pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C.s.p. irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

10. Manželka dovolaním napadla uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého (kasačné, procesné) uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje, alebo mení. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. V dôsledku kasácie prvoinštančného rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje (por. napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 148/2013, 3 Cdo 236/2016). Tieto právne náhľady sú zastávané aj v odbornej právnickej literatúre (por. publikáciu Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1353-1356).

11. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 19/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku“.

12. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd uzatvára, že proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zrušené uznesenie súdu prvej inštancie a vec vrátená tomuto súdu na ďalšie konanie, nie je dovolanie podľa § 420 C.s.p. prípustné; nejde o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí.

13. Vzhľadom na to, že dovolanie manželky podľa § 420 C.s.p. prípustné nie je, najvyšší súd ho ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, podľa § 447 písm. c/ C.s.p. odmietol bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 52 C.m.p. a § 451 ods. 3 C.s.p.

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.